

проведене дослідження, роз'яснити складні речі простою мовою - надійне джерело доказів у суді.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про судову експертизу. Законі України від 25.02.1994 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>
2. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень. Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.98 № 53/5 (зі змінами та доповненнями) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>

*Коновалова Ксенія Володимирівна
Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Перцева В.А.
Харківський національний університет внутрішніх справ*

МІСЦЕ Й РОЛЬ МОВНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ПРОЦЕСІ КОМУНІКАЦІЇ

Безумовно, мова не лише відіграє величезну роль у розвитку особистості, її взаємодії та адаптації до свого соціального оточення, а також є ефективним інструментом дослідження навколишнього світу. Мова необхідна для того, щоб допомогти людині функціонувати в соціумі.

Основою соціальною поведінки людини є поняття. Мова й поняття – це два конкретних прояви визначених дій людини, які відбуваються в процесі спілкування. Така відокремленість, звичайно, не означає ані абсолютно паралельної їх не перехресненості, ані абсолютно рівноцінної їх залежності. Водночас слід визнати, що баланс і можливість найкращого співвідношення мови й понять визначаються завдяки систематичному аналізу, осмисленню й здоровому глузду.

Рівень залежності мови й понять визначається цінностями людини в певному суспільстві та на певному історичному етапі, оскільки ця залежність має функціонально-прагматичне значення. Цінності людини є усталеними, традиційними й відтворюваними, тобто мають системний характер. Можна впевнено стверджувати, що своєрідність функціонування мови, понять і цінностей відображають стереотипи. Стереотип певною мірою виконує суспільно-захисну функцію щодо цінностей і чинних норм суспільства або певної групи.

Найбільш чутливими є мовні стереотипи, які виявляються насамперед через міжособистісне спілкування. Зараз можна спостерігати постійну взаємодію двох різних тенденцій у спілкуванні: максимальну соціалізацію й уніфікацію і водночас – прагнення до якнайбільшої індивідуалізації та унікальності.

Мовні стереотипи утворюються відповідно до специфіки взаємодії цінностей і мови, оскільки мова обслуговує насамперед сферу соціальних

потреб, а система цінностей – емоційно-духовні потреби. Мовні стереотипи економлять зусилля людини під час спілкування, роблять його зрозумілим і доступним. Отже, можна виокремити три аспекти мовного стереотипу: когнітивний, емоційний та активний.

Мовні стереотипи виконують кілька функцій. Соціальна функція допомагає певним групам людей зрозуміти, ким вони є; функція оцінювання сприяє впровадженню механізму розуміння різних ідей, поглядів, концепцій, якими обмінюються співрозмовники в процесі спілкування; корелятивна функція надає можливість створювати соціальне тло, на якому інтерпретується корисна інформація.

Кількість мовних стереотипів, які використовуються в процесі спілкування, дозволяє визначити стратегію поведінки таким чином, щоб вона максимально відповідала завданням адресанта, адресата або третьої особи.

У соціальній комунікації, особливо за участю представників різних професій, культур або субкультур, зазвичай проявляється моделювання мовного стереотипу, тобто здатність програмувати поведінку співрозмовника під час спілкування. На цій підставі доцільним можна вважати моделювання семіотичних приписів для попередження або оптимального реагування в процесі спілкування на очікувану мовну поведінку співрозмовника.

*Кривченко Іван Олександрович
Науковий керівний – ст. викл. Карась А.В.
Державний біотехнологічний університет*

МОВА І ПРОФЕСІЯ

Мова і професія є нерозривною частиною сучасного суспільства, впливаючи на спосіб, яким ми сприймаємо та взаємодіємо в різних професійних контекстах. Я вважаю, вона стає ключовим інструментом для ефективного спілкування в робочому оточенні та формує ідентичність професійної спільноти.

На мій погляд, треба звернути увагу на засоби саморозвитку й самовираження особистості. Те, як людина говорить, створює образ її душі та інтелекту, вихованості, оскільки інакше як через мову практично ці якості не виявляються. Мовлення кожного — це його духовний, інтелектуальний портрет.

Володіння правилами і нормами української літературної мови, мовна культура є необхідним складником особистості кожної людини. Від мистецтва лікаря спілкуватися залежать результати розвитку особистості, адже практика доводить, що слово може не тільки викликати функціональні зміни в організмі, але і вбити людину в буквальному сенсі слова.

Доцільно звернути увагу на обрану професію, існує власний набір термінів, фахових виразів та стандартів комунікації, які визначають мовну